

- discipline for the students of daily form of studies of speciality 025 the "Musical art"]*. Mukachevo: MDU, 32 p.
2. Naumenko, N., 2014. Vokalna kompetentsiia – nevidiemna skladova profesiinosti maibutnoho vchytelia muzyky [A vocal competence is an inalienable constituent of professionalism of future music maste] Pochatkova shkola № 1, pp. 51-52.
 3. Ovcharenko, N.A., 2014. Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do vokalno-pedahohichnoi diialnosti: teoriia ta metodolohiia [Professional preparation of future teachers of musical art to vocal and pedagogical activity: theory and methodology] Kryvyi Rih: Vyd. R.A. Kozlov, 400 p.
 4. Padalka, H.M., 2008. Pedahohika mystetstva (Teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin) [Pedagogics of art (Theory and methodology of teaching of artistic disciplines)] Kiev, 274 p.
 5. Roitenko, N.O., Red. kol. : V.F. Cherkasov, V.V. Radul, N.S. Savchenko ta in, 2017 «Kontseptualni zasady pedahohichnoho suprovodu vokalnoho rozvytku maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva» [Conceptual principles of pedagogical accompaniment of vocal development of future teachers of musical art] Naukovi zapysky, Pedahohichni nauky, Kropyvnytskyi: RVV KDPU im. V. Vynnychenka, pp. 101-104.

УДК 37.013.43:378.011.3-057.87:78(045)

DOI:10.31339/2617-0833-2019-2(27)-2-39-42

МЕТОДИЧНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ: СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА

Гаснюк В.В.

THE METHODOLOGICAL CULTURE OF A FUTURE VOCAL TEACHER: ESSENCE AND STRUCTURE

Hasnyuk Veronika

У статті визначено сутність феномену методичної культури студентів-магістрантів як інтегративного особистісного утворення, яке уявляє собою діалектичну єдність ціннісного відношення до вітчизняного й зарубіжного досвіду вокально-педагогічної діяльності, компетентності у галузі теорії і методики викладання вокалу, вокально-виконавської майстерності та спроможності творчої самореалізації у вокально-педагогічній діяльності. У структурі феномену виділено такі компоненти: мотиваційно-потребовий, когнітивний, технологічний та контроль-коригуючий.

Ключові слова: культура, методична культура, майбутній викладач вокалу.

The article defines the essence of the phenomenon of methodological culture of undergraduate students as an integrative personal formation, which represents the dialectical unity of value relation to the domestic and foreign experience of vocal and pedagogical activity, competence in the field of theory and methodology of teaching vocal ability, vocal and pedagogical activity. In the structure of the phenomenon identified the following components: motivational-needy (desire to achieve vocal-performing and vocal-pedagogical skills, need for self-actualization, interest in performing and teaching activity), cognitive (psychological and pedagogical knowledge, professional knowledge, methodical knowledge), technological (ability to choose a suitable repertoire, ability to perform vocal performance analysis), control and corrective (ability to self-analysis and adequate self-assessment of performance, willingness to self-improvement).

Key words: culture, methodical culture, future vocal teacher.

Нові тенденції в професійній освіті, її діалог з культурою людини як її творця і суб'єкта, здібного до культурної самоосвіти, стимулювали інтерес до дослідження феномену «методичної культури» майбутнього викладача вокалу.

Серед основних завдань системи вищої освіти важливе місце займає посилення фундаментальної освіти і наближення навчального процесу до дослідницької та практичної професійної діяльності майбутніх фахівців музичного мистецтва, зокрема викладачів вокалу. Переконані, що студент, який бездоганно володіє всіма аспектами вокально-виконавської діяльності, не стане, по суті, викладачем, якщо не буде вміти навчити, не оволодіє технологіями, що сприятимуть процесу навчання й виховання. Якісний зміст професійної освіти майбутнього викладача виявляється у сформованій методичній культурі, яка визначає той напрямок професійної діяльності, завдяки якому відбувається не лише становлення, а й подальший саморозвиток викладача-професіонала.

Аналіз досліджень і публікацій в яких започатковано розв'язання означеної проблеми засвідчив, що більшість авторів методичну культуру педагога розуміють як компонент його професійно-педагогічної культури, що забезпечує можливість викладання конкретної дисципліни відповідно до знання методики (М. Гільмуллін, Т. Ковтунова, Р. Мильруд, І. Новик); ряд дослідників з методичною культурою педагога співвідносять ефективне виконання професійно-педагогічної діяльності в цілому (Т. Таранова, Н. Нікуліна); визначення методичної культури як інтегративної якості педагога, що характеризує його здатність до методичної діяльності, запропоновано у працях Т. Бережної, Т. Гуциної, Л. Плеханової та ін.

Мета статті – представити компонентну структуру методичної культури студентів-магістрантів – майбутніх викладачів вокалу. Для вирішення означеної мети поставили такі завдання: конкретизувати сутність поняття «методична культура», визначити і схарактеризувати структурні компоненти методичної культури студентів-магістрантів.

Аналіз наукових джерел щодо сутності методичної культури викладача дозволяє стверджувати, що вона є інтегративним особистісним утворенням, яке уявляє собою діалектичну єдність ціннісного відношення до вітчизняного й зарубіжного досвіду вокально-педагогічної діяльності, компетентності у галузі теорії і методики викладання вокалу, вокально-виконавської майстерності та спроможності творчої самореалізації у вокально-педагогічній діяльності. Означене інтегрально-особистісне утворення характеризує способи діяльності студентів-магістрантів на основі засвоєних теоретичних знань, сформованих умінь й досвіду методичної діяльності для адекватної самореалізації у майбутній професійній діяльності. Тобто, майбутні викладачі вокалу зі сформованою методичною культурою мають виявляти готовність вирішувати вокально-виконавські й вокально-педагогічні завдання, створювати конструктивні взаємовідносини у навчально-виховному середовищі. Доцільним вважаємо зазначити й те, що термін «сформована» може отримати закінчену форму дії лише на певний період професійної діяльності викладача, оскільки педагогічні технології постійно оновлюються і, відповідно, змінюються критерії рівнів їх осягнення і оволодіння.

Для глибшого розуміння сутності методичної культури студентів-магістрантів, майбутніх викладачів вокалу, необхідно здійснити структурно-змістовий аналіз означеного утворення, визначивши його структурні компоненти проаналізувавши їх зміст.

Ознайомившись з існуючими моделями методичної культури (М. Гуляєва [1], Н. Нікула [2]), ми спробували поєднати опрацьовану інформацію з власною науковою позицією. В результаті такого синтезу нами було розроблено структуру методичної культури студентів-магістрантів в процесі вокальної підготовки (тобто, майбутніх викладачів вокалу) в умовах університетської освіти, яка містить чотири структурних компоненти. Серед них такі: мотиваційно-потребовий, когнітивний, технологічний та контроль-коригуючий. Кожен з цих компонентів вміщує декілька змістових елементів. Розглянемо детальніше кожен із них:

Мотиваційно-потребовий компонент методичної культури студентів-магістрантів передбачає наявність у студентів потреб, які зумовлюють певні інтереси, бажання,

обумовлюють конкретну мету розвитку стійких цінностей майбутніх викладачів вокалу (розвиток себе як фахівця, потреба у постійному самовдосконаленні, прагнення до самореалізації, самоактуалізації, прагнення до ідентичності, до пізнання себе і світу загалом).

Основою будь-якої діяльності є мотивація, тому вважаємо, що означений компонент є базою формування методичної культури студентів-магістрантів. Мотиваційно-потребовий компонент методичної культури студентів-магістрантів відображає все багатство установок особистості, які забезпечують музично-педагогічну діяльність: прагнення до досягнення вокально-виконавської і вокально-педагогічної майстерності (передбачає не лише вишуканість вокального виконання, а й обізнаність з педагогікою вокального мистецтва), інтерес до виконавської та викладацької діяльності (передбачає зацікавленість у роботі перед аудиторією з концертними, виконавськими номерами, як конференсьє чи лектора, організатора й учасника колективного мистецького заходу, прагнення до проявів креативності під час розв'язування педагогічних ситуацій), потреба в самоактуалізації (передбачає прагнення до гармонійного розкриття і реалізації особистісного потенціалу у вокально-виконавській та у вокально-педагогічній діяльності).

Отже, в основі мотиваційно-потребового компоненту лежить усвідомлення значущості вокально-виконавської і вокально-педагогічної діяльності викладача музичного мистецтва, прагнення розвиватись особистісно та фахово в галузі мистецької освіти.

Когнітивний компонент методичної культури студентів-магістрантів визначається необхідністю накопичення системних знань з галузі мистецької освіти, які є теоретичною й методичною основою ефективної діяльності майбутнього викладача вокалу. Означений компонент методичної культури студента-магістранта відображає сукупність уявлень про майбутню вокально-педагогічну діяльність та виявляється у спроможності сприймати, осмислювати, відтворювати та використовувати необхідну інформацію для вирішення різних практичних завдань з фаху. Цілісність та своєрідна синкретичність майбутньої діяльності за фахом вимагає засвоєння студентами-магістрантами достатньо широкого кола професійних знань, умінь та навичок. Ядром когнітивного компоненту є: психолого-педагогічні знання (знання з педагогіки та психології допомагатимуть студентам оволодіти інноваційними формами, методами і засобами організації освітнього процесу в умовах початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу та ЗВО), фахові знання (знання з вокально-виконавської підготовки для забезпечення художньо-виконавського зростання), методичні знання (знання з основ методики формування, розвитку та охорони дитячого та дорослого співацького голосу для виховання готовності до співацького навчання і виховання учнів початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу та студентів ЗВО).

Технологічний компонент методичної культури студентів-магістрантів містить у собі методи, форми та прийоми традиційних та інноваційних технологій вокально-педагогічної діяльності. Складовими технологічного компоненту методичної культури є наступні елементи: уміння добору доцільного навчально-художнього репертуару (передбачає здійснення кваліфікованого добору вокально-дидактичного матеріалу, що сприятиме комплексному формуванню вокально-технічних і артистичних навичок особистості в процесі занять), здатність до вокально-педагогічної інтерпретації музичних творів (передбачає організацію ефективного педагогічного спілкування з приводу творчого опрацювання вокальних творів: тлумачення творів різних жанрів, стилів, напрямків, а також педагогічну корекцію інтерпретації в залежності від завдань), вміння виконавського аналізу вокального твору (передбачає оперування фаховими знаннями, застосовування аналітичних навичок, оцінювання різних музично-теоретичних концепції з точки зору аналізу вокальних творів, оцінювання художньої цінності та значущості вокального твору).

Зміст контрольно-коригуючого компоненту методичної культури студентів-магістрантів також складається з декількох елементів: здатність до самоаналізу та адекватної самооцінки результатів діяльності (цілеспрямований процес усвідомлення студентами-магістрантами себе як викладачів вокалу, який базується на самопізнанні та здійснюється

шляхом самоконтролю, самодіагностики та осмислення труднощів в процесі педагогічної практики), готовність до самовдосконалення (передбачає пошук та аналіз професійного зростання на основі внутрішнього спонукання). Контрольно-коригуючий компонент виконує функції порівняння та коректування вокально-педагогічних дій. Студенти-магістранти мають можливість оцінити результати власної діяльності, осмислити здобутий досвід методичної роботи викладача вокалу.

Отже, враховуючи змістові напрями формування методичної культури майбутніх викладачів вокалу, що відбувається в умовах університетської освіти, структуру його утворює єдність функціональних компонентів, які сприятимуть адекватній самореалізації у майбутній професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Гаснюк В.В. Методична культура майбутнього викладача вокалу: теоретичний аспект / В.В. Гаснюк // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія» : зб. наук. пр. / Ред.кол. : Товканець Г.В. (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, Випуск 2 (8). – 2018. – С. 83-86.
2. Гуляева М.А. Формирование методической культуры педагога в процессе дополнительного профессионального образования : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08. «Теория и методика профессионального образования» / Марина Анатольевна Гуляева – Кемерово, 2014. – 23 с.
3. Нікула Н.В. Модель формування методичної культури студентів-педагогів: автореф. дис. канд.пед.наук : спец.13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» /Наталя Вікторівна Нікула / – Київ, 2018. – 20 с.

References

1. Hasniuk, V.V. (2018), *Methodical culture of future vocal teacher: theoretical aspect [Metodychna kultura maibutnoho vykladacha vokalu: teoretychnyi aspekt:]*. Mukachevo : Vyd-vo MDU, pp. 83-86
2. Hulieva, M.A. (2014), *Formation of the teacher's methodological culture in the process of additional professional education: autoref. diss. [Formyrovanye metodycheskoj kultury pedahoha v protsesse dopolnytelnoho professyonalnoho obrazovanyia: avtoref. dyss. na soyskanye uchenoi stepeny kand. ped. nauk]*. Kemerovo, 23 p.
3. Nikula, N.V. (2018), *Model formuvannia metodychnoi kultury studentiv-pedahohiv [Model of formation of methodological culture of student-teachers]*. Kyiv, 20 p.

УДК 378.011.3-057.87:78:[784:78.087.68](045)

DOI:10.31339/2617-0833-2019-2(27)-2-42-45

СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОСТОРІ ВОКАЛЬНО-ХОРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дудаш А.М.

ESTABLISHMENT OF A FUTURE MUSIC ART TEACHER IN THE SPACE OF VOCAL AND CHOIR ACTIVITIES

Dudash Alla

У статті розглянуто оптимальні педагогічні умови, в межах яких формується майбутній вчитель музичного мистецтва, диригент, здатний до особистісно-професійного

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>